

Ortaöğretim T. C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde “Şiir Kullanımına” İlişkin Öğretmen Görüşleri¹

Perspectives of the Teachers Related to the “*Use of Poem*” in Secondary Education Turkish Republic Revolution History and Kemalism Course

Namık ÇENÇEN*

Neval Akça BERK**

Özet: Değişen ve gelişen günümüz eğitim sisteminde “*orquestra şefi*” rolü biçilen öğretmenden, öğrenme-öğretme sürecini planlarken farklı öğretim yöntemleri ve materyalleri kullanarak İnkılâp tarihi derslerini ezberden, tek düze anlatımdan kurtarabilmesi, hedeflenen beceri ve davranışları gerçekleştirebilecek ortamları sağlaması beklenmektedir. Bu ortamı sağlayabilmek amacıyla İnkılâp Tarihi dersi sürecinin planlanmasında edebi ürünlerden şiirin kullanılmasının öğretmenlere bu anlamda bir fırsat sunacağı söylenebilir. Bu araştırmada, 11. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde tarih öğretmenlerinin bir edebi ürün olarak şiirin kullanımına ilişkin görüşleri üzerinde durulacaktır. Tarama modelinde gerçekleştirilen bu araştırmanın örnekleme uygun örnekleme (Convenience Sampling) yöntemi ile belirlenen 2009–2010 öğretim yılında Ankara ili Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde bulunan 8 merkez ilçenin ortaöğretim okulunda görevli 80 tarih öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen ölçme aracı ile toplanmıştır. Güvenirlik çalışması için hesaplanan iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alpha) değerinin $\alpha = 0.76$ olduğu görülmüştür. Sonuçların değerlendirilmesinde frekans, yüzdelik, aritmetik ortalama, t-testi ve one-way anova istatistik değerleri kullanılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda; tarih öğretmenlerine ortaöğretim 11. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük derslerinde şiir kullanımına yönelik uygulanan anket sonucunda cinsiyetleri, çalışıyor oldukları okul türleri, mesleki kıdemleri ve mezun oldukları okul türüne göre aralarında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Tarih öğretmenlerine ortaöğretim 11. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük derslerinde şiir kullanımının yararlılığına yönelik katılım oranlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi, Şiir, Öğretmen Görüşleri

¹ Bu çalışma 16-18 Haziran 2010 tarihleri arasında düzenlenen I. Uluslar arası Tarih Eğitimi Sempozyumu’nda (Atatürk Üniversitesi, Erzurum)sözlü bildiri olarak sunulmuş ve özetler kitapçığında özeti basılan çalışmadan üretilmiştir.

* Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Beşevler-Teknikokullar, Ankara, Türkiye, E-mail: ncencen23@gmail.com

** Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Adana, Türkiye

Abstract: In today's changing and developing education system, it is expected from the teachers considered as a "conductor" to release the Reform history lessons from sameness, recital by using different education methods and materials while planning learning-teaching process, and provide required atmosphere for getting targeted capabilities and behaviors. To provide this atmosphere, it can be said that using poems from literary works in the process of planning the Reform history lesson, can give an opportunity to teachers. In this study, it is asserted on the ideas of teachers about using poems from literary works in 11th grade Turkish Republic Reforming History and Kemalism. The sample of this research 80 history teachers who work on secondary education in 2009-2010 academic year in 8 central district on the boundaries of Ankara Metropolitan Municipality, is identified by convenience sampling method. The data used in the research picked by survey tool developed for researchers. In-coherence factor value used for stability works is seen as $\alpha = 0.76$. On consideration of the results, frequency, percentage, arithmetic average, t-test and one-way Anova statistic data is used. According to the results of the research, it is aimed to identify that is there any differentiation or not on matters of sex, type of school, professional seniority, and last graduated school of the teachers' ideas about using poems on history lessons. It is confirmed that turnouts about the effectiveness of the use of the poetry in elementary school 11th grade of Turkish Republic Revolution History and Kemalism are high.

Keywords: Turkish Republic Revolution History and Kemalism Course, Poetry, Teachers' Opinions

Giriş

Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi yalnızca tarihsel araştırma yapabilen, eleştirel düşünebilen ve tartışılabilen bir tarih öğrencisi değil, süreç boyunca edindiği becerileri günlük hayatında uygulayabilen bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir. (Yılmaz, 2005; 31-42; Öztürk, 2005: 51-56). Fakat bu hedefin öğrenciler ve öğretmenler tarafından nasıl algılandığı öğrenme-öğretme sürecini dolayısıyla kültürlenme sürecini etkilemektedir. Şöyle ki öğrencilerin birçoğu Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi konularını "ezber, aynı konuların tekrarı, kolay geçilen" ders olarak nitelendirmektedir (Safran, 2006: 106-109). Buradan hareketle öğretmenlerin de Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük konularının öğretimi sürecinde "İnkılâp Tarihi dersinde ne öğretilim? Öğrenciler İnkılâp Tarihi'ni nasıl daha iyi öğrenir? Öğrencilerin İnkılâp Tarihi'ne karşı ilgi ve tutumlarının nasıl gelişebilir?" gibi sorularla karşılaştıkları ifade edilebilir.

Ortaöğretimde Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaşılan sorunları şu başlıklar altında açıklayabiliriz:

- Dersin öğretim programından, amaçlarından ve içeriğinden kaynaklanan sorunlar,

- Dersin öğretim programına bağlı olarak yazılan ders kitaplarından kaynaklanan sorunlar,
- Dersin öğretim yöntemleri ve etkinliklerinden kaynaklanan sorunlar,
- Ders araç-gereçlerinden kaynaklanan sorunlar,
- Okul yönetiminden kaynaklanan sorunlar,
- Öğrenciden kaynaklanan sorunlar,
- Öğretmenden kaynaklanan sorunlar.

Bu araştırma kapsamında yukarıda belirtilen sorunlardan “Dersin öğretim yöntemleri ve etkinliklerinden kaynaklanan sorunlar” kapsamında Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde bir edebi ürün olarak şiir kullanımı tarih öğretmenlerinin bakış açısıyla farklı değişkenler açısından ele alınmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi dersinin hedefleri incelendiğinde bilişsel alanın yanında duyuşsal alana yönelik hedeflerinin ağırlıklı olduğu söylenebilir (MEB, 2012). Dolayısıyla bu derste yapılacak etkinliklerin öğrencileri sevindirmesi, güldürmesi, düşündürmesi, duygulandırması gibi öğrencilerin farklı duyuş durumlarına hitap etmesi beklenmektedir. Sınıf içerisinde bu farklı duyuş durumları; drama, örnek olay vb. yöntemleri kullanarak sağlanabileceği gibi, öğrencilere şiir okutarak, resim göstererek, marş dinleterek, hatıratlardan örnekler vererek, tarihi karakterlerin hayat hikâyelerinden kısa anekdotlar anlatılarak bu duyuşların oluşması sağlanabilir (Acun, 2006).

Dünyada şiirlerin öğretim materyali olarak kullanımına tarih eğitimi açısından yaklaşan eğitimci Amerikalı Leonard Kenworthy olmuştur. Öğretmen ve eğitimci olan Kenworthy (1937), yayınladığı makalede Amerikan tarih öğretiminde şiirlerin kullanışlı bir araç olduğuna dikkat çekerek sınıf içi tarih öğretiminde kullanılmak üzere tarihi mesajlar taşıyan şiirlerin tarih öğretiminde yerini alması gerektiğini belirtmiştir (Ata, 2001: 25–26).

Ülkemizde ise Baltacıoğlu, Yeni Adam dergisinde yayınlanan Tevfik Fikret'in Promote şiirini, Atatürk'ün yaptıkları ve Türk İnkılâbının bir özeti niteliğine sahip olduğunu öne sürerek, şiirin tarih eğitimi için kullanılmasına dikkat çeken ilk eğitimcidir. Oktay (2001), Trablusgarp, Balkan Savaşları ve I. Dünya Savaşı'nda ülkenin içinde bulunduğu durum karşısında dönemin edebiyatçıları atmosferin etkisiyle en çok ulusal

duyguları işleyen şiirlerin halkta milli ve manevi duyguların oluşmasında çok önemli rol oynadığını ifade etmektedir. Öztürk ve Otluoğlu (2002)'da özellikle Sosyal Bilgiler öğretim programının duyuşsal hedeflerinin gerçekleştirilmede şiirden faydalanılabileceğini belirtmektedir. Öztaş (2009), bir öğretim materyali olarak tarih öğretiminde şiirlerin kullanımının öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerinin, anlatım becerilerinin, empati becerilerinin gelişimine katkı sağlayabileceğini belirtmiştir.

Tarih ve T.C İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde duyuşsal alan kazanımlarına uygun olarak lirik ve epik şiirler öğretim materyali olarak kullanılabilir. Lirik şiirler konu olarak "*acı, aşk ayrılık, özlem, ölüm sancısı gibi bireysel duygularla toplumsal mutluluk ya da acı olaylardan doğan sevinçler ve üzüntüleri*" aldığından İnkılâp Tarihi dersinin duyuşsal alan kazanımları ile örtüştüğü söylenebilir.

Epik şiirlerde ise "*yiğitlik, kahramanlık, savaş temaları*" işlendiğinden doğrudan İnkılâp Tarihi dersinin duyuşsal alan kazanımları ile örtüştüğü söylenebilir. Mehmet Akif Ersoy'un "Safahat" adlı kitabında Çanakkale muharebelerinin anlatıldığı bölüm epik şiirin bir örneğidir. Yakın zaman şairlerinden Fazıl Hüsnü Dağlarca da epik türde başarılı şiirler yazmıştır. 'Üç şehitler Destanı', 'İstiklal Savaşı İnönüleri', 'İstanbul Fetih Destanı', 'Çanakkale Destanı' gibi eserleri bu çeşit şiirlerden meydana gelmektedir (Demiray, 1971: 61). Köksal (2010) tarih derslerinde, ders kitabından kaynaklanan sıkıcılık, anlaşmazlık gibi problemlerin çözülmesinde, ders kitabındaki metinlerin, farklı metin türleri (Araştırmacının "Tarih Öğretiminde Epik Şiir Kullanılması" çalışmasında Osmanlı-Rus Savaşını işleyen "Alacadağ Savaşı Destanı" örneğinde olduğu gibi) yani; şiir, kısa hikâye veya roman özetleri (anekdotlar) ile zenginleştirilmesinin işe yarayabileceğini ifade etmektedir; ayrıca zenginleştirilen metin türleri öğrencilerde; eleştirel okuma, karşılaştırma yapma ve metinler arası okuma gibi becerilerin kazandırılmasında etkili olabilir (Köksal, 2010: 256).

Ata (2001) tarih dersi kapsamında savaş meydanını gezerken bir yöntem ya da etkinlik kapsamında şiirleri okuma ya da okutmanın tarih dersi öğretimi ve öğrenimi açısından etkili yöntemlerden biri olduğunu vurgulamaktadır. Bu konuda Rebetez'in (1969: 92), Waterloo savaş meydanı gezilirken, Victor Hugo'nun " Waterloo, morne plaine" şiirinin okunmasını önerdiğini belirterek benzer olarak ülkemizde de Çanakkale Savaşları'nın yapıldığı yerleri gezerken Mehmet Akif Ersoy'un " Çanakkale Şehitlerine" şiirinin okunmasının yararlı olacağını ifade etmektedir. Tarih konulu şiirler kadar sosyal içerikli şiirler de tarih öğretiminde kullanılabilir. Örneğin, Ziya Osman Saba'nın "*Misakı*

Milli Sokağı No:37” adlı şiiri ya da Mithat Cemal Kuntay’ın *“Sinyör Kanonica’ya”* adlı şiiri bunlardan sadece bazılarıdır (Ata, 2001: 25–26).

Şiirler aşağıda belirtilen gerekçelerle İnkılâp Tarihi öğretimi için işlevsel birer öğretim materyali olarak kabul edilebilirler; (Çencen, 2010: 124).

- Dile özel bir ritim ve ahenk katarak onu hatıralar biçiminde bireyin hafızasına yerleştirmesi,
- Birikimli bilgiyi bir çeşit keyifli oyuna dönüştürerek öğrenmeyi gerçekleştirmesi,
- Bireye yoğun duygular yaşatırken diğer yandan da onu düşünmeye yönlendirmesi,
- Nesnelerin ve olayların sadece dış görünüşlerine göre değil aynı zamanda farklı bakış açıları ile düşünülerek değerlendirilme sağlaması,
- Tarihsel olgu ve kavramları öğretmeyi kolaylaştırması,
- Dersi tek düzelikten kurtarması, öğrenci katılımını artırması,
- Öz güven kazandırması, yaratıcılığı geliştirmesi ve motive edici olması,
- Her öğrenci farklı anlamlar çıkaracağı için her bireyin farklı düşünce yapılarına sahip olduğu gerçeğini öğretmesi,
- Öğrencilerde estetik kavramı hem düşünsel hem de biçimsel olarak geliştirmesi,
- Yaparak – yaşayarak öğrenmeyi öğretmesi.

Yukarıda belirtilen gerekçelerle şiiri bir öğretim materyali olarak kullanan öğretmenler ilk olarak Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi programına ve konulara uygun şiirleri belirlemelidir. Ders sırasında öğretmen tarafından şiirde geçen tarihsel olgu, kavram veya olaylarla ilgili olarak açıklamalar yapılmadan önce öğrencilere bir takım sorular sorulabilir: şiirde geçen tarihî olayla ilgili olarak, ne bildiklerini, kendilerinin bir şeyler yazmaları, şiirde işlenen tema, kahramanları, mekânın tasviri veya şiirde geçen yerlerin harita gösterilmesi gibi. Bu duruma paralel olarak öğretmen öğrencilerde gerekli duygu yoğunluğunu sağlamak için konuyla ilgili daha önce hazırlamış olduğu görsel ve işitsel araç- gereçleri veya derse getirdiği eşyaları öğrencilerle paylaşarak öğrencilerin olayları farklı açılardan analiz etmelerine olanak sağlayabilir. Öğretmen; *“O, iyi bir şiir midir? Şiir hakkında neyi fark ettiniz? Onu dinlediğiniz zaman ne hissettiniz ve nelerden etkilendiniz?”* gibi sorularla şiiri

tartışmaya açarak, öğrencilerin tarihi olgu, kavram veya olay hakkında bilgi edinmelerinin yanında sağlayabilmektedir (Clare, 2003).

Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi öğretiminde bir öğretim materyali olarak şiir kullanımı öğrencilerin empati kurma becerisini, eleştirel düşünme becerisini geliştirecek dolayısıyla söz konusu bu dersin duyuşsal hedeflerin gerçekleşmesine katkı sağlayabilir. Her öğrenci şiirden farklı anlamlar çıkaracağı için, yapılan etkinliklerde de her öğrencinin ortaya çıkaracağı ürünler birbirinden farklı olacaktır. Bu durumda şiirin İnkılâp Tarihi dersinde kullanımı modern dünyanın pasifize ettiği öğrenciyi aktif, eleştiren ve girişimci hale gelmesini sağlar.

Araştırmanın Amacı

Bir edebi ürün olarak şiirin Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde öğretim materyali olarak kullanılması bu dersin öngörülen duyuşsal hedeflerinin gerçekleştirilmesinde; öğrencilere empati kurma, eleştirel düşünme becerisi gibi birçok becerinin geliştirilmesine olanak sunmaktadır. Buradan hareketle bu araştırmada öğrencilerin duyuşsal anlamda öğretim yöntemleri ve etkinliklerinden kaynaklanan sorunlar kapsamında 11. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini yürüten öğretmenlerin öğretim materyali olarak şiir kullanımına ilişkin görüşleri ortaya konmaya çalışılmıştır.

Problem Cümlesi: Ortaöğretim 11. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük derslerinde şiir kullanımına ilişkin öğretmenlere göre; bazı değişkenler açısından anlamlı bir farklılık var mıdır?

Alt Problemler

1. Öğretmenlerin derslerinde şiir kullanımına yönelik düşünceleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
2. Öğretmenlerin derslerinde şiir kullanımına yönelik düşünceleri ile çalışmakta oldukları okul türleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmakta mıdır?
3. Öğretmenlerin derslerinde şiir kullanımına yönelik düşünceleri ile meslekî kıdemleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmakta mıdır?
4. Öğretmenlerin derslerinde şiir kullanımına yönelik düşünceleri ile en son mezun oldukları okul arasında anlamlı bir farklılık bulunmakta mıdır?

Yöntem

Bu araştırmada betimleyici araştırma türlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Bir grubun özelliklerini belirlemek için veri toplanmasını amaçlayan çalışmalarda kullanılmaktadır. Tarama araştırmasının önemli bir avantajı oldukça çok bireyden oluşan örneklemden elde edilen birçok bilgiyi araştırmacıya sunmasıdır. (Ekiz, 2009; Büyüköztürk ve diğerleri, 2011).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2009–2010 öğretim yılında, Ankara ili Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde bulunan 8 merkez ilçe de bulunan ortaöğretim okulunda görevli, tarih öğretmenleri oluşturmaktadır. “Uygun Örneklem” (Convenience Sampling) yöntemine göre seçilmiş olan okullardaki 80 tarih öğretmeni bu araştırmanın örneklemini oluşturur. Çoğu zaman tesadüfi ya da sistematik tesadüfi olmayan bir örneği seçmek oldukça zordur. Kimi zaman, araştırmacı uygun örneklem kullanabilir. Uygun örneklem, rahatlıkla seçilebilir bir grup bireyin araştırma için kullanılabilir olduğu bir örneklemdir (Fraenkel ve Wallen, 2006: 100).

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilen bir anket kullanılmıştır. Söz konusu bu ankette öğretmenlerin demografik özelliklerini tespit etmeye dönük 4 maddeye, öğretmenlerin derslerinde şiir kullanımına ilişkin düşüncelerini yansıttığı düşünülen 15 önermeye yer verilmiş olup bu önermelere öğretmenlerden Hiç Katılmıyorum(1), Katılmıyorum(2), Kararsızım(3), Katılıyorum(4), Tamamen Katılıyorum(5) ifadelerinden birini işaretlemeleri istenmiştir.

Söz konusu bu ankette ayrıca öğretmenlere, “Sizce Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde şiir kullanmanız durumunda öğrencilerinizde hangi tür becerilerin gelişebileceğini düşünüyorsunuz?; “Sizce şiirlerin Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde kullanılmasının yararlılıkları nelerdir? ve “Sizce şiirlerin Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde kullanılmasının sınırlılıkları nelerdir?” olarak ifade edilen öğretmenlerin söz konusu bu sorulara ilişkin görüşlerini ifade edebilecekleri açık uçlu soru yöneltilmiştir. Araştırmacılar tarafından geliştirilen anket alanında uzman kişilerin görüşleri

doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir. Anketin güvenilirlik çalışması için hesaplanan iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alpha) değerinin $\alpha = .76$ olduğu görülmüştür.

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında örneklem grubundan 85 tarih öğretmenine ulaşılmış fakat anketlerin istenilen şekilde doldurulup doldurulmadığı kontrol edildiğinde uygun olmayan 5 anket veri analizine dâhil edilmemiştir. Veriler toplamda 80 anketten elde edilerek, SPSS 11.0 (Statistical Packet for the Social Science) programında bir veri tabanı olarak kaydedilmiş ve istatistiki çözümlemede bu programdan yararlanılmıştır. Nicel verilerin çözümlenmesinde, öğretmenlerin verdikleri cevapların puanlarını hesaplamak amacıyla ankette yer alan maddeler; Hiç Katılmıyorum=1, Katılmıyorum=2, Kararsızım=3, Katılıyorum=4, Tamamen Katılıyorum=5 olarak puanlanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde frekans, yüzdeler, aritmetik ortalama, t-testi ve one-way anova istatistik değerleri kullanılmıştır. Nitel verilerin çözümlenmesinde ise öğretmenlerin verdikleri cevaplardan hareketle ve literatürde yer alan bilgilerden hareketle kategoriler oluşturularak betimsel bir analiz yapılmıştır.

Bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet değişkenine ilişkin dağılımları aşağıda yer alan Tablo 1’de belirtilmektedir.

Tablo 1

Örneklem Grubunu Oluşturan Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Dağılımı.

Cinsiyet	N	Yüzde(%)
Kadın	51	72
Erkek	29	28

Araştırmaya katılan öğretmenlerin çalışmakta oldukları okul türleri değişkenine ilişkin dağılımları aşağıda yer alan Tablo 2’de belirtilmektedir.

Tablo 2

Örnekleme Grubunu Oluşturan Öğretmenlerin Çalışmakta Oldukları Okullara Göre Dağılımı.

Çalışılmakta Olan Okul Türleri	N	Yüzde(%)
Genel Lise	48	60
Meslek Lisesi	17	22
Anadolu Lisesi	10	11
Fen Lisesi	5	7

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki kıdem yılları değişkenine ilişkin dağılımları aşağıda yer alan Tablo 3'de bulunmaktadır.

Tablo 3

Örnekleme Grubunu Oluşturan Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Yıllarına Göre Dağılımı.

Mesleki Kıdem Yılları	N	Yüzde(%)
6-10 yıl	8	5
11-15 yıl	23	19
16-20 yıl	31	52
21 yıl ve üzeri	18	22

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mezun oldukları okul türü değişkenine ilişkin dağılımları aşağıda yer alan Tablo 4'de görülmektedir.

Tablo 4

Örnekleme Grubunu Oluşturan Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okul Türlerine Göre Dağılımı.

Mezun Olunan Okul Türü	N	Yüzde(%)
Eğitim Fakültesi	21	26
Fen-Edebiyat Fakültesi	45	66
Eğitim Enstitüsü	8	4
Yüksek Lisans(Eğitim)	8	4

Araştırmaya ilişkin öğretmenlerin derslerinde şiir kullanımına ilişkin ankette yer alan önermelere yönelik görüşlerinin frekans dağılımı aşağıda bulunan Tablo 5'de yer almaktadır.

Tablo 5

Örneklem Grubunu Oluşturan Öğretmenlerin Şiir Kullanımına İlişkin Görüşlerini İfade Eden Maddelere Yönelik Frekans Değerleri.

Şiir Kullanımına İlişkin Öğretmenlerin Görüşlerini İfade Eden Maddeler	Hiç katılmıyorum(1)	Katılmıyorum(2)	Kararsızım(3)	Katılıyorum(4)	Tamamen Katılıyorum(5)
1.Tarih konulu şiirler İnsana coşku ve heyecan verir.	-	-	-	32	68
2.Tarih konulu şiirler, öğrencilerin geçmişe yönelik ilgi ve meraklarını artırır.	-	-	4	76	20
3.Tarih konulu şiirler, tarihsel kavramların anlaşılmasını kolaylaştırır.	-	-	12	66	22
4.Tarih konulu şiirler, öğrenme sürecini kolay ve eğlenceli hale getirir.	-	-	2	56	42
5.Öğrencilere tarih konulu şiirler aracılığı ile milli değerlerin daha kolay kazandırıldığını düşünüyorum.	-	-	4	62	34
6. Tarih konulu şiirler, hayal mahsulü olduğundan dolayı İnkılâp tarihi derslerinde kullanılmamalıdır.	38	58	4	-	-
7. Üniversite giriş sınavına yönelik yapılan hazırlıkların yoğunluğu tarih konulu şiirleri, derste kullanmamı engellemektedir.	4	8	68	16	4
8. Derslerde konu bağlamında tarih konulu şiirlerden faydalanırım.	-	-	2	72	24
9.Derse girişte tarih konulu şiirler aracılığı ile öğrencilerin ilgisini çekerim.	-	2	6	72	20
10.Her tarih öğretmenin tarih konulu şiirlerden mutlaka yararlanması gerektiğine inanıyorum.	-	2	6	72	20
11.Tarih konulu şiirleri derste, yeri geldikçe kullanma konusunda kendimi yeterli buluyorum.	-	-	28	68	4
12.Tarih konulu şiirlerin tarih konularının öğretimi için iyi bir öğretim materyali olduğunu düşünüyorum.	-	-	8	72	20
13.Öğrencilerime konu bağlamında öğrenci seviyesine uygun önerebileceğim tarih konulu şiirler azdır.	-	4	22	68	6
14.Tarih konulu şiirlerin verdiği bilgiyi güvenilmez bulduğum için kullanmam.	14	74	12	-	-
15.Tarih konulu şiirlere dayalı öğretim etkinliklerinin gerçekleşmesinde mevcut sınıf ortamı (kalabalık olması, fiziki ortamın yetersizliği vs.) ders süresi uygun değildir.	-	-	4	80	16

Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi olan tarih öğretmenlerinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde şiir kullanımına yönelik cinsiyet değişkenine göre görüşlerine ilişkin t-Testi sonuçları Tablo 6'da verilmektedir.

Tablo 6

Cinsiyete Göre Tarih Öğretmenlerinin Tarih Derslerinde Şiir Kullanımın İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları.

Şiir Kullanımına İlişkin Öğretmenlerin Görüşlerini İfade Eden Anket	Cinsiyet	N	X	ss	Sd	T	p
Anketin geneli	Erkek	53	3.7	.14	48	1.89	.65
	Bayan	27	2.8	.13			

Tablo 6 incelendiğinde bayan öğretmenlerin şiir kullanımına yönelik anketten almış oldukları puanın 2.8; erkek öğretmenlerin ise 3.7 olduğu görülmüştür. Puanlar arasındaki bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını anlamak amacıyla yapılan bağımsız gruplar t-testi sonunda aradaki farkın anlamlı olmadığı görülmüştür [$t_{(48)}=1.89$ $p > .05$].

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi olan tarih öğretmenlerinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde şiir kullanımına ilişkin tutumlarının çalışıyor oldukları lise türüne göre ANOVA sonuçlarına ilişkin bulgular Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7

Tarih Öğretmenlerinin T.C. İnkılap Tarihi Ve Atatürkçülük Dersinde Şiir Kullanımına İlişkin Anketten Almış Oldukları Puanların Çalışıyor Oldukları Lise Türüne Göre Aritmetik Ortalama Ve Standart Sapma Sonuçları.

	Lise türü	N	X	ss
Anketin geneli	Genel lise	35	3.06	.14
	Anadolu lisesi	18	1.86	.05
	Fen Lisesi	12	1.20	.07
	Meslek lisesi	15	1.50	.18

Tablo 7'de görüldüğü üzere ölçeğin genelinden alınan puanlar incelendiğinde genel lisede çalışan öğretmenlerin şiir kullanımına yönelik anketten aldıkları puanların

3.06; Anadolu lisesinde çalışan öğretmenlerin 1.86; Fen lisesinde çalışan öğretmenlerin 1.2; meslek lisesinde çalışan öğretmenlerin ise 1.5 olduğu tespit edilmiştir. Bu değerler arasında farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığının tespiti için tek yönlü varyans analizi yapılmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8

Tarih Öğretmenlerinin Çalışıyor Oldukları Lise Türüne Göre T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Şiir Kullanımına Yönelik Anketten Aldıkları Puanlara İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları.

		Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort	f	P	Anlamlı Fark
Anketin geneli	Gruplararası	.023	2	.011	.521	.597	
	Gruplar içi	1.022	47	.022			---
	Toplam	1.044	49				

Tablo 8’de yer alan analiz sonuçlarında tarih öğretmenlerinin şiir kullanımına yönelik anketten almış oldukları ortalama puanlar arasında çalışıyor oldukları lise türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir ($p>.05$).

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan tarih öğretmenlerinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde şiir kullanımına ilişkin tutumlarının mesleki kıdemlerine göre ANOVA sonuçlarına ilişkin bulgular Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9

Tarih Öğretmenlerinin T.C. İnkılap Tarihi Ve Atatürkçülük Dersinde Şiir Kullanımına İlişkin Anketten Almış Oldukları Puanların Mesleki Kıdemlerine Göre Aritmetik Ortalama Ve Standart Sapma Sonuçları.

	Mesleki Kıdem	N	X	ss
Anketin geneli	6–10 Yıl	8	.92	.04
	11–15 Yıl	23	2.31	.08
	16–20 Yıl	31	3.54	.15
	21 Yıl ve Üzeri	18	1.86	.15

Tablo 9’da görüldüğü üzere şiir kullanımına yönelik anketin genelinden alınan puanlar incelendiğinde mesleki kıdemi 6–10 yıl olan öğretmenlerin şiir kullanımına ilişkin anketten aldıkları puanların .92; 11–15 yıl mesleki kıdemi olan öğretmenlerin 2.31; 16–20 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin 3.54; 21 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ise 1.86 olduğu tespit edilmiştir. Bu değerler arasında farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığının tespiti için tek yönlü varyans analizi yapılmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10

Tarih Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Şiir Kullanımına Yönelik Anketten Aldıkları Puanlara İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları.

		Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort	f	P	Anlamlı Fark
Anketin geneli	Gruplararası	.133	4	.033	1.64	.179	
	Gruplar içi	.911	45	.020			---
	Toplam	1.044	49				

Tablo 10’da yer alan analiz sonuçlarında tarih öğretmenlerinin şiir kullanımına yönelik anketten almış oldukları ortalama puanlar arasında mesleki kıdemlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir ($p>.05$).

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan tarih öğretmenlerinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde şiir kullanımına ilişkin tutumlarının üniversiteden mezun oldukları bölümlere göre ANOVA sonuçlarına ilişkin bulgular Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11

Tarih Öğretmenlerinin T.C. İnkılap Tarihi Ve Atatürkçülük Dersinde Şiir Kullanımına İlişkin Anketten Almış Oldukları Puanların Mesleki Kıdemlerine Göre Aritmetik Ortalama Ve Standart Sapma Sonuçları.

	Üniversiteden Mezun Olunan Bölüm	N	X	ss
Anketin geneli	Eğitim Fakültesi	21	2.18	.14
	Fen-Edebiyat Fakültesi	45	3.90	.15
	Eğitim Enstitüsü	8	.92	.04
	Yüksek Lisans(Eğitim)	8	.92	.15

Tablo 11’de görüldüğü üzere ölçeğin genelinden alınan puanlar incelendiğinde Eğitim Fakültesi’nden mezun olan öğretmenlerin şiir kullanımına ilişkin anketten aldıkları puanların 2.18; Fen-Edebiyat Fakültesi mezunu olan öğretmenlerin 3.9; Eğitim Enstitüsü’nden mezun olan öğretmenlerin .92; Yüksek Lisans eğitimi almış olan öğretmenlerin de .92 olduğu tespit edilmiştir. Bu değerler arasında farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığının tespiti için tek yönlü varyans analizi yapılmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12

Tarih Öğretmenlerinin Üniversiteden Mezun Oldukları Bölümlere Göre T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Şiir Kullanımına Yönelik Anketten Aldıkları Puanlara İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları.

		Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort	f	p	Anlamlı Fark
Anketin geneli	Gruplararası	.052	4	.013	.589	.672	
	Gruplar içi	.992	45	.022			---
	Toplam	1.044	49				

Tablo 12’de yer alan analiz sonuçlarında tarih öğretmenlerinin şiir kullanımına yönelik anketten almış oldukları ortalama puanlar arasında üniversiteden mezun oldukları bölümlere göre istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir ($p>.05$).

Birinci Açık Uçlu Soruya Yönelik Bulgular

Tarih öğretmenlerine Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde şiir kullanımına ilişkin önermelerin yer aldığı anket formunda, “Sizce Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde şiir kullanmanız durumunda öğrencilerinizde hangi tür becerilerin gelişebileceğini düşünüyorsunuz?” şeklinde yer alan ilk açık uçlu soru ilgili literatürden hareketle “*empati, yaratıcılık, sorgulama, sınıflama yapma ve sorun çözme*” kategorileri oluşturularak tarih öğretmenlerinin açık uçlu bu soruya verdikleri cevaplar bu kategoriler altında kodlanmıştır. Ankette yer alan birinci açık uçlu soruya verilen yanıtların yüzde ve frekans dağılımları Tablo 13’de yer almaktadır.

Tablo 13

Tarih Öğretmenlerinin T.C. İnkılâp Tarihi Ve Atatürkçülük Dersini Şiir Kullanarak İşlemelerinin Öğrencide Geliştireceği Becerilerin Yüzde Ve Frekans Dağılımları.

Geliştirilebilecek Beceri Kategorisi	Frekans	%
Empati	37	34
Yaratıcılık	24	28
Sorgulama	10	18
Sınıflama Yapma	5	8
Sorun Çözme	4	6

Tablo 13’de yer alan frekans ve yüzde dağılımlarında tarih öğretmenlerinin %34’ü İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini şiir kullanarak işlemelerinin öğrencide empati becerisini geliştireceğini, %28’i öğrencide yaratıcılığın gelişeceğini, %18’i ise öğrencide sorgulama becerisinin gelişeceğini belirtmiştir. Aşağıda tarih öğretmenlerinin Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde şiir kullanımının öğrencilerde hangi tür becerilerini geliştirdiğine dair verdikleri yanıtlardan örnekler sunulmuştur.

Öğretmen 3 (Bayan): *Örneğin konuma yönelik bir şiiri öğrencilerimle paylaşırken onlardan gözlerini kapatmalarını ve anlattığım konunun dönemini gözlerinin önünde canlandırmalarını isterim. Şiiri okuduktan sonra şiir ile ilgili bazı sorular sorarım. Ardından konuma yönelik sorularla şiir arasında ilişki kurmalarını istediğimde öğrenciler cevaplarını karşılaştırarak veriyorlar ve bu bana göre onların şiiri ve anlatılan dönemin konusunu karşılaştırarak sorguladığını gösteriyor. (Sorgulama becerisi)*

Öğretmen 28 (Bayan): *Şiirin yazıldığı dönem, yazan kişi ile bir empati kuruyor öğrenciler şiiri derste kullandığım zaman. O dönemin gözünden*

bakabiliyor. Bu nedenle empati becerisini geliştirdiğini düşünüyorum.(Empati becerisi)

Öğretmen 51 (Bayan): *Şiir kullanmanın doğrudan empati becerisini geliştireceğini düşünüyorum. Çünkü şiir kullandığımda öğrencilerimin duyuşsal alana yönelik dönütleri daha sık verdiğini görüyorum. Bence daha da önemlisi şiiri etkili bir şekilde ve öğrencilerin daha aktif olmalarını sağlayarak kullandığımda dönemin şartlarını göz önüne alarak alınan kararları, imzalanan anlaşmaları yorumlamaları bu düşüncemi destekliyor. (Empati becerisi)*

Öğretmen 73 (Erkek): *....şiiri farklı şekillerde kullanıyorum ve dikkatimi çeken en önemli nokta öğrencilerimin yaratıcılığını tetiklemesi. Çünkü onlara da işlediğim konu bağlamında şiir yazmalarını istiyorum ve görüyorum ki kendini yeteneksiz bulan öğrencilerim bile çok güzel şiirler koyuyorlar ortaya. (Yaratıcılık becerisi)*

Tarih öğretmenleri Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde kullanılan şiirlerin öğrencinin tarihi olayları bilinçlerinde canlandırmalarına, o dönemi yaşamış kimselerin duygu ve düşüncelerini hissetmelerine yardımcı olarak öğrencilerin empati, yaratıcı düşünme ve sorgulama becerilerini geliştirmede yardımcı olduğuna dikkat çekmektedir.

İkinci Açık Uçlu Soruya Yönelik Bulgular

Tarih öğretmenlerine Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde şiir kullanımına ilişkin önermelerin yer aldığı anket formunda, “Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde şiir kullanılmasının yararlılığına ilişkin görüşleriniz nelerdir?” şeklinde yer alan ikinci açık uçlu soru tarih öğretmenlerinin verdikleri cevaplardan hareketle “*milli birlik, beraberlik ve bilinç duygularını yoğunlaştırma, konu öğreniminde kalıcılık sağlama, tarihi olayların öğrenci hafızasında canlanmasını sağlama, tarih öğretiminde kolaylık sağlama*” kategorileri oluşturularak tarih öğretmenlerinin açık uçlu bu soruya verdikleri cevaplar bu kategoriler altında kodlanmıştır. Ankette yer alan ikinci açık uçlu soruya verilen yanıtların yüzde dağılımları Tablo 14’te yer almaktadır.

Tablo 14

Tarih Öğretmenlerinin T.C. İnkılâp Tarihi Ve Atatürkçülük Dersinde Şiir Kullanımının Yararlılığına İlişkin Görüşlerine Ait Yüzde Dağılımı.

Yararlılığına ilişkin görüşler	%
Milli birlik, beraberlik ve bilinç duygularını yoğunlaştırma	46.8
Öğrenmede kalıcılık sağlama	21.3
Tarihi olayların öğrenci hafızasında canlanmasını sağlama	19.4
Tarih öğretiminde kolaylık sağlama	17.6

Tablo 14'te yer alan yüzde dağılımlarında tarih öğretmenlerinin %47'si Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini şiir kullanarak işlemelerinin öğrencide empati becerisini geliştireceğini, %28'i öğrencide yaratıcılığın gelişeceğini, %18'i ise öğrencide sorgulama becerisinin gelişeceğini belirtmiştir. Aşağıda tarih öğretmenlerinin Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde şiir kullanımının yararlılığına dair verdikleri yanıtlardan örnekler sunulmuştur.

Öğretmen 32 (Erkek): *Özellikle bu ders yoğun olarak duyuşsal alana hitap ediyor. Şiiri kullandığımız zaman öğrencilerde birlik, beraberlik, milli bilinç kendiliğinden oluşmuş oluyor.* (Milli birlik, beraberlik ve bilinç duygularını yoğunlaştırma)

Öğretmen 55 (Bayan): *Öğrencilere tarihi dönemleri anlatırken geçmişte yaşadığı için tanımlar ve tasvirler havada kalıyor. Fakat şiirler öğrencilerin anlatılan tarihi dönemlere daha somut bakmalarını sağlıyor. Yani öğrencilerin yaşananları kafalarında canlandırabilmesini sağlıyor.* (Tarihi olayların öğrenci hafızasında canlanmasını sağlama)

Öğretmen 67 (Erkek): *Ders sırasında kullandığım bir şiiri öğrencilerimin sınavda bu şiirden yola çıkarak cevapladıkları için öğrencilerin bilgilerinin kalıcı olmasında faydalı olduğunu düşünüyorum.* (Öğrenmede kalıcılık sağlama)

Öğretmen 80 (Bayan): *....normalde birçok kere tekrar etmek durumunda kalabiliyorum birçok tarihi olay ya da bilgiyi. Ama şiiri kullandığımda tekrar etmeme gerek kalmadan öğrenciler zaten '....şu şiirde de belirtmişsiniz hocam' diyerek hatırlıyorlar ve hatırlatıyorlar. Bir nevi işimi kolaylaştırıyor denilebilir.* (Tarih öğretiminde kolaylık sağlama)

Tarih öğretmenleri Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde kullanılan şiirlerin öğrencilerin milli duyguları daha yoğun yaşadıklarına, öğrencilerin öğrendikleri bilgilerin daha kalıcı olduğuna, öğrencilerin zihinlerinde tarihi olayların

canlandırılmasına katkı sağladığına ve tarihi konuların öğretiminde kendilerine kolaylık sağladığına vurgu yaparak Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde şiir kullanımının yararlılığına dikkat çekmektedirler.

Üçüncü Açık Uçlu Soruya Yönelik Bulgular

Tarih öğretmenlerine Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde şiir kullanımına ilişkin önermelerin yer aldığı anket formunda, “Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde şiir kullanılmasının sınırlılığınla ilişkin görüşleriniz nelerdir?” şeklinde yer alan üçüncü açık uçlu soru tarih öğretmenlerinin verdikleri cevaplardan hareketle *“Hayalperestliğe yol açabilme ihtimalinin yüksek olması, Şiirlerin verdiği bilgilerin güvenilirliğinin düşük olması nedeniyle bilgi yanlışı ihtimalinin yüksek olması”* kategorileri oluşturularak tarih öğretmenlerinin açık uçlu bu soruya verdikleri cevaplar bu kategoriler altında kodlanmıştır. Ankette yer alan üçüncü açık uçlu soruya verilen yanıtların yüzde dağılımları Tablo 15’de yer almaktadır.

Tablo 15

Tarih Öğretmenlerinin İnkılâp Tarihi Ve Atatürkçülük Dersinde Şiir Kullanımının Sınırlılıklarına İlişkin Görüşlerine Ait Yüzde Dağılımı.

Sınırlılığınla ilişkin görüşler	%
Hayalperestliğe yol açabilme ihtimalinin yüksek olması	29.2
Şiirlerin verdiği bilgilerin bilgi yanlışına neden olma ihtimalinin yüksek olması	17.3

Tablo 15’de yer alan yüzde dağılımlarında tarih öğretmenlerinin %29’u Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde şiir kullanımının öğrencide hayalperestliğe yol açabilme ihtimalinin yüksek olduğunu, %17’si ise şiirlerin verdiği bilgilerin bilgi yanlışına neden olabilme ihtimalinin yüksek olduğunu belirtmiştir. Aşağıda tarih öğretmenlerinin Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde şiir kullanımının sınırlılığınla dair verdikleri yanıtlardan örnekler sunulmuştur.

Öğretmen 11 (Erkek): *Şiirleri kullanırken bir öğretmen olarak öğrencileri hayal dünyasına sevk etmesinden endişe duyuyorum. Bu nedenle mutlaka*

tarihi bilgilerle tarihi olayları ya da konuları muhakkak anlatıp öğrencilerime şiirde yer alan bilgilerle karşılaştırmalarını ve hangisinin daha güvenilir olduğunu düşünmelerini ve ifade etmelerini istiyorum. (Hayalperestliğe yol açabilme ihtimalinin yüksek olması)

Öğretmen 43 (Bayan): *Şiiri yazan kişinin duygusu da şiirde ön plana çıkabildiğinden yanlış öğrenmelere neden olmasın diye dikkatli kullanılmasında fayda var. (Şiirlerin verdiği bilgilerin bilgi yanlışına neden olma ihtimalinin yüksek olması)*

Tarih öğretmenleri Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde kullanılan şiirlerin öğrencilerde hayalperestliğe yol açabilme ihtimalinin yüksek olması ve şiirlerin verdiği bilgilerin bilgi yanlışına neden olma ihtimalinin yüksek olmasına vurgu yaparak Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde şiir kullanımının sınırlılığını ortaya koymaktadırlar.

Sonuçlar

Yapılan araştırma sonucunda elde edilen bulgular ışığında örneklem dâhilinde yer alan tarih öğretmenlerine ortaöğretim 11. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük derslerinde şiir kullanımına yönelik önermelerin yer aldığı anket sonucunda cinsiyetleri, çalışıyor oldukları okul türleri, mesleki kıdemleri ve mezun oldukları okul türüne göre aralarında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Tarih öğretmenlerine ortaöğretim 11. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük derslerinde şiir kullanımının öğrencide geliştirebileceği becerilerin neler olabileceği sorulmuş, verilen cevaplarda şiir kullanımının öğrencide empati (%38), yaratıcılık(%28) ve sorgulama(%18) becerilerine katkı sağlayabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Tarih öğretmenlerinin ortaöğretim 11. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük derslerinde şiir kullanımının yararlılığına yönelik görüşlerinin oranları Milli birlik, beraberlik ve bilinç duygularını yoğunlaştırma konusunda %46,8; Öğrenmede kalıcılık sağlama %21,3; Tarihi olayların öğrenci hafızasında canlanmasını sağlama %19,4 olarak ortaya çıkmış; Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük derslerinde şiir kullanımının sınırlılığınaya yönelik görüşlere oranla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Buradan hareketle tarih derslerinde, duyuşsal becerilerin kazandırılabilmesi için bir edebi ürün olan şiirin öğretim materyali olarak kullanılması önerilmektedir. Bu doğrultuda;

- Ortaöğretim 11. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programında konulara uygun öğretmenlerin kullanabileceği şiir kitaplarının çıkarılması,
- Öğretmenlerin hangi konuda, hangi şiiri kullanması ve şiiri kullanırken neler yapılması gerektiği ile ilgili kılavuz kitaplarının hazırlanması,
- Okul kütüphanelerinde öğretmen ve öğrencilerin yararlanabilecekleri İnkılâp tarihi derslerini destekleyen birincil kaynakların yer aldığı bölümlerin oluşturulması uygulamaya yönelik öneriler arasında yer almaktadır.

Kaynakça

- Acun, İ. (2006). T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Etkili Kullanımı, *Türk Eğitim Sisteminde Atatürkçülük ve Cumhuriyet Tarihi Öğretimi*, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara.
- Ata, B. (2001), Çanakkale Savaşlarını Nasıl Öğreteceğiz?, *Türk Yurdu*, Sayı 164.
- Büyüköztürk, Ş.; Kılıç Çakmak, E.; Akgün, Ö.; Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, PegemA Akademi, Ankara.
- Clare, J. (2006), Writing Poetry in the History Classroom, [www. johnclare.net /](http://www.johnclare.net/) Teaching Poetry. Adresinden alınmıştır.
- Çençen, N. (2010). *11. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Tarih Öğretmenlerinin “Edebi Ürün” Kullanımına İlişkin Görüşleri*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı Tarih Öğretmenliği Bilim Dalı, Ankara.
- Demiray, K. (1971), *Türkçe Çocuk Edebiyatı*, İstanbul.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri Yaklaşım, Yöntem ve Teknikler*, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Fraenkel, J.R ve Wallen, N.E. (2006). *How to Design and Evaluate Research in Education*. Sixth Edition, The McGraw-Hill Companies, United States.

- Köksal, H. (2010). Tarih Öğretiminde Epik Şiirlerin Kullanımı. *Tarih Nasıl Öğretilir?* (Ed. M. Safran), İstanbul: Yeni İnsan Yay.
- MEB, Ortaöğretim T. C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi 11. Sınıf Öğretim Programı, Ankara, 2012.
- Oktay, M. (2001), *II. Meşrutiyet'ten Cumhuriyete Çocuk Şiirlerinin Pedagojik Değeri*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Öztaş, S. (2009). "Tarih Öğretiminde Şiirlerin Yeri ve Önemi", *Uluslararası 5. Balkan Eğitim ve Bilim Kongresi "Günümüzde Balkanlarda Eğitim"*, Trakya Üniversitesi 1-3 Ekim 2009, Edirne, Cilt II, 294-298.
- Öztürk, C. (2005). İlk ve Ortaöğretim Kurumlarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi. *Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi*. Saray, Mehmet ve Tosun, H. (Ed.). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.
- Öztürk, C.; Otluoğlu, A. (2002) *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Edebi Ürünler Yazılı Materyaller*, Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- Rebetez, P. (1969) *Bir Müze Nasıl Ziyaret Edilir?: Edinilen Etki ve Bilgilerden, Tarih, Fen ve Sanat v.b. Konuların Öğretiminde Nasıl Yararlanacağı*. Ankara: M.E.B. Talim ve Terbiye Dairesi Araştırma ve Değerlendirme Bürosu.
- Safran, M. (2006) İnkılâp Tarihi Öğretimine Yaklaşım ve Sorunlar, *Tarih Eğitimi Makale ve Bildiriler*, Ankara.
- Yılmaz, M. (2005). İlk, Orta ve Yükseköğretimde İnkılâp Tarihi Dersleri. *Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi*. Saray, Mehmet ve Tosun, H. (Ed.). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.

Extended Summary

Purpose

Many of the students describe the subjects of Turkish Republic Revolution History and Kemalism lesson as memorizing, repeating the same subjects, a lesson easy to pass. However, for the teachers there are unanswered questions such as “What can we teach in Revolution History lesson?, How the students learn History of Revolution better ?, How the attitudes of students develop towards Revolution History?. In secondary education, while teaching the lesson of Turkish Republic Revolution History and Kemalism, there are some problems caused by program, goals and content of teaching; school books depending upon the program of teaching; teaching methods and activities; teaching materials; school management; student and the teacher. The teacher who plans the learning-teaching process by minimizing these problems should use different teaching methods while planning this process, save the Revolution History lessons being monotonous, provide environment in order to carry out targeted skills and gains. In the teaching of Revolution History, using poem as a teaching material will develop student’s empathy and thinking skills; therefore, it will contribute carrying out the affective domains of lesson. Since each student infers different meanings from the poem, the products will be different from each other in the activities. So, using poem in Revolution History lesson makes the student, whom the modern world has passivized, active, criticizing and enterprising. Using poem as a teaching material in History of Revolution and Kemalism helps projected affective goals to actualize enabling students to develop critical thinking and empathy. Thus, in this research, the opinions of teachers who teaches History of Revolution and Kemalism for 11th grade students has been tried to be revealed in the frame of students’ problems which stem from affective teaching methods and activities.

Method

The research includes the views of history teachers who are in charge at secondary education schools which are located in 8 central district of Ankara Metropolitan Municipality during 2009 – 2010 academic years. 80 teachers of history in schools selected by depending on Convenience Sampling method are samples of the research. As a tool for collecting data, a questionnaire by researchers has been used. In this questionnaire, there are 4 matters for defining teachers’ demographic characteristics and 15 suggestions reflecting teachers’ ideas about the use of the

poetry in their lessons which teachers are asked to mark one of these suggestions: I never agree (1), I do not agree (2), I am not sure (3), I agree (4), I totally agree (5). In this questionnaire, teachers are also asked their ideas about benefits and limitations of the use of the poetry in teaching Revolution History and the open-ended questions about abilities that the use of the poetry in the lessons improves. Resulted from factor analysis and security analysis done to determine the availability of the questionnaire, it has been seen that matters of questionnaire has changed among factor charges, the rate of Kaiser-Meyer (KMO) becomes 71, the rate of the coefficient of internal consistence calculated for reliability study becomes $\alpha = .76$. The data is collected from 80 questionnaires, they are saved as data base in the program of SPSS 11.0 and it is benefited from this program in statistics analysis.

Results

In analysis of the data, it is used the frequency, percentage, arithmetic mean, t-test and done-way Anova statistics rates. Resulted from the questionnaire applied to teachers of History about the use of the poetry in elementary school 11th grade of Turkish Republic Revolution History and Kemalism, it is determined that there is no important difference based on their sexes, the types of schools which they work, professional seniority and the types of schools that they are graduated. They are asked to them what can be the abilities that the use of the poetry in elementary school 11th grade of Turkish Republic Revolution History and Kemalism can develop and given answers has indicated that the use of the poetry can provide with the abilities such as empathy, creativity and investigation. It is confirmed that turnouts about the effectiveness of the use of the poetry in elementary school 11th grade of Turkish Republic Revolution History and Kemalism are high.